

A Pompejiben előkerült maradványok bizonyítják: már nem lepényt sütöttek

Római kori kenyér és lakoma Csongrádon

A só biztos nem hiányzott abból a kenyérből, amelyet a kétezer évvel ezelőtt itt élt emberek ettek. De vajon mi minden lehetett még benne, s hogyan készült? Erre a kérdésre próbál választ adni a Római kori kenyér és lakoma képekben című kiállítás, amely most a csongrádi múzeumban látható.

A Csongrádon látható különleges kiállítás anyagát eredetileg Komáromban, a kenyérmúzeumban láthatta a nagyközönség 2004 nyarán. Ehhez az 1998–2000 között Komárom-Szőnyben – vagyis a római kori Brigetióban – feltárt római birodalmi pékműhely adta. A kiállítás rendezője a komáromi Klapka György Múzeum igazgatója, dr. Számadó Emese, az ásatást végző régész.

Magyar Myrtil régész, aki megnyitotta a 2000 évet átölelő kiállítást, azt mondja, egészen pontosan nem lehet rekonstruálni, milyen íze volt a rómaiak kenyérének.

– Arra nem mernék megesküdni, hogy kétezer éve Rómában ugyanúgy kelesztették a kenyeret, mint most – mondta a régész. – Az viszont tény, hogy Pompejiben a feltárások során elszenesedett szép, kerek kenyérgerezdek is előkerültek, amelyek bizonyítják, hogy nem lepénykenyérrel éltek. Hogy milyen lehetett az íze? Só bizonyosan volt benne, meg merem kockáztatni,

Pékműhely Pompejiben

hogy fűszeres kenyereket is készítettek már abban a korban is.

Az alapvető élelmiszereket hasonló módon készíthették az akkor élt emberek, mint ahogy a

huszadik század közepéig a föld közelében élők. Ám a felső tízezer régen is, a közelmúltban is

nagy lakomákat rendezett, és ezeken az ebédeken, vacsorákon

változatosabban elkészített ételekkel traktálták a vendégeket.

Írásos emlékekből – részben a szépirodalomból, vagy például Apicius szakácskönyvéből – le-

het rekonstruálni sok mindent. Ebbe segítenek a falfestmények, a mozaikok, a domborművek. Tudjuk, hogyan nézett ki egy római kori pékség, kemence, ho-

(Reprodukció: DM/DV fotó)

LUCULLUSRÓL

A lucullusi lakomákat még mai is emlegetik, bár sokan nem tudják, hogy bizonyos Lucius Licinius nevéhez fűződik ez a szólas. A sikeres hadvezér az időszámításunk előtti évszázadban élt, megfosztották hadvezéri tisztétől, miután Kis-Ázsiát meghódította. Rómába visszatérve erre a sérelmére próbált vigaszt keresni páratlanul fényűző életmódjával, máig emlegetett lakomáival.

gyan örölték a búzát, milyen lehetett egy-egy étel. A régész persze talál különböző magvakat, étel-, állati és növényi maradványokat egyaránt.

Krisztus születése idején már voltak pékműhelyek Rómában és a nagyobb városokban, ahol nagy kőmalmokban őrölték lisztet a gabonát, dagasztógéppel dagasztottak, és kemencében sütöttek.

A csongrádi kiállítás képei és magyarázó szövegei közelebb hozzák a két évezreddel ezelőtt élt embereket, étkezési szokásaik segítségével. Akár a kenyér, akár a húsok elkészítését vesszük szemügyre, igazat kell adni Magyar Myrtilnek, aki ékképp summázta a római kori évi-évi ivási szokásokat: 2000 év alatt szinte alig változott a világ.

BÁLINT GYULA GYÖRGY

Ünnepségek az államalapító Szent István tiszteletére a megyében

Szeged

Augusztus 20., szombat: Széchenyi tér, városháza, 8.30: A 100 év fölötti veteránjarművek bevonulása. 9.00: Tézene – Fricsay Ferenc fúvószenekar. 9.30: az országszászó ünnepélyes felvonása, Himnusz, a Pavane táncegyüttes műsora. 10.00: Ünnepi műsor és koszorúzás Szent István és Gizella szobránál a Széchenyi téren. Ünnepi beszédet mond Árpás András Dániel, a szegedi Ságvári gimnázium tanulója. Emlékező beszédet mond és áldást ad Gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök. 11.00: A Pavane táncegyüttes műsora a Széchenyi tér fősfátányán. 11.10–12.00 A 100 év fölötti veteránjarművek bemutatója a Széchenyi téren. Huszár Mátyás rakpart: 16.00: Királyválasztó-show. 18.00: koncertek – One-éd, Peter Pan, NSZK, FadeOut. 21.00: tűzijáték. 21.30: Volvox. 23.30: Utcabál a Drink Panthersszel. **Augusztus 21., vasárnap:** Huszár Mátyás rakpart, 6.00: nevezés a VIII. Rakpart Kupa horgászversenyre. 7.00: helyszínek kisorsolása. 9.00–12.00: Verseny. 12.00: Mérlegelés, eredményhirdetés.

Algyő

Augusztus 20., szombat: A faluház szabadtéri színpadánál, 10.00–12.00: régi magyar népi játékok, hagyományörző népi játszóház. 14.00: régi magyar kirakodóvásár, kézművesek, magyar pékáruk és borok, édességek, borkimérés, játszópark, „Nautilus” vendéglátás. 15.00: „Algyő a maga kenyérén” – a település tárgyi, néprajzi kultúrája. 16.00: Keressük Algyő legügyesebb asszonyát, férfiát! – játékos vetélkedő. Nevezés a helyszínen. 17.00: Termékkóstoló: kenyér, gyümölcs, bor, édességek. A közönség a legjobb kiállítóra szavazhat. A faluház szabadtéri színpadán: 17.00: fellép az Algyői Hagyományörző Citerazenekar. 18.30: Új kenyeret és bort szentel dr. Laurinyecz Mihály szeged-algyői kanonok-plébános. A templomi kórus egyházi énekeket ad elő. 19.00: a budapesti Hajnal együttes világszenei műsora. 20.30: utcabál, muzsikál Papp József és barátai. 21.30: tűzijáték.

Kistelek

Augusztus 20., szombat: 8.00, Papfenyves: az országos szántóverseny elődöntője.

9.00, Labdarúgópálya: III. kisteleki országos kispályás női labdarúgótorna. A strandfürdő: 20.00: karaoke-party. 21.00: Györfly Gyöngyi-koncert. 22.00: DÉJÁ-vu. 23.00: Desperado. **Augusztus 21., vasárnap:** 9.00: Lovas hintók és veteránjarművek városi felvonulása. 9.00, Rendezvényház: Szabóné Hódi Katalin A nyár gyümölcsei című kiállításának megnyitója. 10.30, Római katolikus templom: ünnepi szentmise. Felszentelik az első kisteleki templom építetőjének és Kistelek első kinevezett plébánosának tiszteletére állított emléktáblát. 11.30, Városházak: ünnepi menet a Strandfürdőig. Déliben Nagy Sándor polgármester mond köszöntőt, átadják a díszpolgári címet. Strandfürdő: 13.00: pórköltőző verseny eredményhirdetése, ebéd. Műsort ad a Citerabarátok Egyesülete és a Pávakör. 14.00: Gumimacik és görkorisok fellépése. 15.00: fúvószenekarok és mazzorettcsopordok fesztiválja. 17.00: a Tiszta udvar, rendes ház verseny eredményhirdetése. Ezt követően kezdetét veszi a nemzetközi néptáncfesztivál, fellépők: AigleBlanc néptáncegyüttes (Franciaország), Slavutych gyermek-néptáncegyüttes (Ukrajna), Trejdevini néptáncegyüttes (Lettország), Sússeffüsse gyermek-néptáncegyüttes (USA), Stettlen énekegyüttes (Svájc). Vásártér: 13.00: öregraktor-bemutató, traktoros ügyességi verseny. 14.00: veteránjarmű-találkozó, quadbemutató, roncsderbi és motokrosszverseny. Múzeum: 14.45: fesztiváli menet a strandfürdőig, ahol tizenét játszanak. 16.00: a Kistelek sporttörténete című kiállítás megnyitója. Menettánc a rendezvényháztól a strandfürdőig. Sportcsarnok: 20.00: Megasztár élő koncert. Vásártér: 22.15: tűzijáték, majd karaoke-party.

Mórahalom

Augusztus 20., szombat: 9.00: VI. Homokhát térségi meghívásos amatőr vetélkedő, és a Csongrád megyei amatőr fogathajtó bajnokság megyei fordulójá. Állóbírálat, majd a fogatok körbejárják a várost, invitálva a lakosságot a délutáni megmérettetésre. 13.00: versenyek. 20.00, rendezvényház, mediterrán udvar: utcabál, az új kenyér ünnepe alkalmából a látogatók kenyérlángost kóstolhatnak.

Ópusztaszer

Augusztus 19., péntek: Minden magyar mártírra és áldozatra emlékeznek a Nemzeti Történeli Kertben. 9.00: Mátyás tárogatóművész muzsikál. Gyülekezés a Minden Magyarok Falánál. 10.00: Ünnepélyes zászlófelvonás, Himnusz, köszöntő. Ünnepi műsor. Címeravatók: Nyíregyháza önkormányzata, Debrecen önkormányzata, Hajdúszoboszló önkormányzata. Ezt követően kopjafákat avatnak az 1848–49-es szabadságharc, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére. A kopjafákat felszenteli Gyulay Endre megyés püspök, Fenczel Bertalan ny. református lelkész. Szózat, koszorúzás a kopjafáknál, a Megmaradás Falánál, és a Mindenki Keresztjénél. **Augusztus 20., szombat:** A Csongrád megyei közgyűlés ünnepsége államalapító Szent István király tiszteletére az Ópusztaszeri Nemzeti Történeli Emlékparkban. 9.30, kápolna: ökumenikus istentisztelet. 11.00: köszöntőt mond Frank József, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke. Ünnepi beszédet mond Lamperth Mónika belügyminiszter. Alkotói díjak átadása. 13.00, színpad: Sándorfalvi Citerazenekar, Bihari János táncegyüttes. 9.30–17.00, lovaspálya: Szeri Derbi – nomád kupa. Skanzen: egész napos kézműves-bemutató és -vásár.

Sándorfalva

Augusztus 19., péntek: Sándorfalva várossá válásnak alkalmából ötnapos rendezvénysorozatot szerveznek. 18.00, Budai Sándor Művelődési Ház: Sándorfalva és testvértelépülései önkormányzatainak találkozója. Kastélykert: 17.00: Groovehouse. 18.00: sándorfalvi tehetségek. 20.00: Club 54. 21.00: Minor. **Augusztus 20., szombat:** 6.00: zenés ébresztő Sándorfalván. Szegfű utca melletti rét, 9.00 és 15.30: sárkányrepülés. 9.00, sportpálya: I. városnapi kupa kispályás labdarúgótorna. 16.00, Piac tér, sétálóutca: mutatványosok, kirakodóvásár. 14.00, Kastélykert: városavató ünnepség. Köszöntőt mond Darázs Sándor polgármester. Ünnepi avatóbeszédet mond, az oklevelet és a város jelképes kulcsát átadja Lamperth Mónika belügyminiszter. Köszöntőt mond Dubeczné Károlyi Éva, a Csongrád Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője, és Kónya József, Sándorfalva díszpolgára. Az ünnepi műsorban közreműködik a Budai Sándor Citerazenekar, Bicskey Lukács és Pethő Kicsnő színművész, Bicskey Zsófia énekes.

15.30: népművészeti bemutató. 16.30: operettműsor, Parlandó együttes. 17.30: Zserbó. 18.00: Mini és Maxi humoros akrobataduó. 20.00: Time. 21.00: Sipos F. Tamás. 21.30: karaoke-party, 23.00: gigasztrók. 00.00: városavató tűzijáték. **Augusztus 21., vasárnap:** 9.00, Szegfű utca: sárkányrepülés. 10.00, Piac tér, sétáló utca: kirakodóvásár, mutatványosok. 10.00, Római katolikus templom: szentmise. 10.00, Kastélykert: Civil a pályán, civil szervezetek vetélkedője, Ma főzzünk együtt! – gasztronómiai és családi nap.

Vásárhely

Augusztus 19., péntek 15.00: Megnyílik az I. vásárhelyi borfesztivál. 16.00: A Nemzeti Szinkottás Zenekar ad koncertet a Kossuth téren. 18.00: A Száztágú Cigányzenekar fellépése. **Augusztus 20. szombat** 8.00: Ünnepélyes zászlófelvonás a Kossuth téren. 8.30: Ünnepi szentmisét celebrál a Szent István-templomban Gyulay Endre megyés püspök. 9.30: Városi ünnepség a Szent István téren, beszédet mond Lázár János polgármester, országgyűlési képviselő. 15.00: Játszóház a Kossuth téren. 16.00: Megnyílik Baranyai Antal természetfotós szabadtéri kiállítása. 16.30: Musicalvárás, fellépnek a Rómeó és Júlia sztárjai. 19.30: Az operettszínház művészeinek műsora. 22.00: Tűzijáték. **Augusztus 21., vasárnap** 8.30: Országos íjásztalálkozó a Kossuth téren, felvonulás az Andrásy utcán, a program a stadionban folytatódik. 20.00: Ákos ad ingyenes koncertet a Szent István téren.

Mindszent

Augusztus 19., péntek 18.00: A rockfesztivál megnyitása a városi sportpályán. A zenekarok egymást váltva vasárnap hajnalig játszanak a színpadon. **Augusztus 20., szombat** 8.00: Kispályás focibajnokság.

Csongrád

Augusztus 20., szombat 9.00: Tézene a városháza és a Nagyboldogasszony-templom közötti téren, ünnepi beszédet mond Bedő Tamás polgármester, az új kenyeret a

város új plébánosa, Veréb László áldja és szegi meg. Fellép Tyukászné Balázs Katalin énekes, Pozsár Ferenc előadóművész és a Szent Imre cserkészcsapat. 17.00: A Bor utcában zenés gyermekszínmű látható. 18.30: A kecskeméti Hírös zenekar fellépése. 20.30: A Gondúzó Színház székely meséket és balgaságokat ad elő. 21.30: A Rozsdamaró zenekar muzsikál, majd lampionos felvonulás kezdődik az Alföld néptáncgyűttes vezetésével, a városházától, végül a Nyári Alföld Gála látható a Bor utcai színpadon.

Makó

Augusztus 20., szombat 8.00: Kirakodóvásár a Deák Ferenc utcán. 9.00: Emlékverseny a Szent János téri sakkcentrumban. 10.00: Ünnepi szentmise a belvárosi katolikus templomban. 14.00: Teniszverseny az Aradi utcai pályán. 16.30: Nemzetközi budógála a Hagymaházban. 17.00: Megnyílik a XV. Makói Művésztelep zárókiállítása. 18.00: A fúvósok csillagmenete a Csanád vezér téren. 19.00: Az ünnepi testületi ülés keretében megszentelik az új kenyeret, a Szent István-szobornál köszöntőt mond Buzás Péter polgármester, majd ünnepi beszédet mond lapunk főszerkesztője, Sze-tye András. 20.00: A XI. makói nemzetközi fúvószenekari találkozó résztvevői ünnepi gálaműsort adnak. 21.00: Szent István-napi tűzijáték a Csanád vezér téren, utcabál.

Szentes

Augusztus 19., péntek 20.00: Diszkó a sportközpontban. 21.00: Éjszakai focitorna. 21.30: Emilio koncertje. **Augusztus 20., szombat** 17.00: A tűzfőltóság technikai bemutatót tart a sportközpontnál, majd díjlovaglás, íjászat, lövészet lesz, és a repülőmodellezők tartanak bemutatót. Fellép Alexander, a bűvész. 23.00: Kozsó és az Ánokfutók ad koncertet. 17.00: A Tóth József utcai ifjúsági park szabadtéri színpadán az apátfalvi és a helyi fúvószenekar ad műsort. 19.00: A topolyai Cirkalom néptáncegyüttes és az Auróra versmondó kör ünnepi összeállításra hallható. 20.00: Szirbik Imre polgármester mond köszöntőt, megszentelik, megszégik a kenyeret, majd Del-husa Gjon Mediterrán show címmel ad műsort. 22.00: Tűzijáték, melyet Gergely Róbert műsora követ. **Augusztus 21., vasárnap** 9.00: Országos kutyakiállítás a sportközpontnál. 21.30: A Desperado együttes koncertje.